

SZABADSÁG

A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS NEGYVENNYOLCZAS PÁRT KOZLÓNYE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Széchenyi-utca 45-ik szám. SZELENYI és TÁRSA nyomdája.

A lap megjelen minden szerdán és szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadótlajdonos:

RUTKAY MENYHÉRT.

Helyettes szerkesztő:

BUDAI JÓZSEF.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 10 kor. Félévre 5 kor. Negyedévre 2-50 kor.

Egyes szám ára 14 fill.

Harcz az anyagi érdekekért.

Ausztriában, ebben a megveszekedett országban már megint járja a magyarok ellen való agyarkodás. A jó osztrákok ugyanis kezdenek velünk elégedetlenek lenni. Dörgedelmes cikkek és mérges kifakadások jelennek meg napnap után a barbár magyarok ellen, kik dologhoz látnak, gyárakat építenek, hogy lealázzó, de az osztrákra hasznot hozó gyarmati helyzetükből szabaduljanak. Nem, a barbár faj nem hajlandó a végtelenségig szipolyoztatni magát, s az önálló vámterületet kezdi meghuzni a háza küszöbére. Az osztrákok iparegyesülete panaszkodva fordul az osztrák miniszterelnökhez és követeli, hogy rendszabályozza meg a magyar minisztereket (!) kik hazai közhatóságainknak körrendeletekben tették kötelességévé a honi ipar pártolását.

Érzik ők, hogy a magyar nemzet már öntudatára ébredett annak, hogy a ki őt anyagi érdekeiben megtámadja az a hálára tör. Tudják ők is, mi is, hogy mi ellen védekezünk. Most az a jelszó járja, hogy nem adózzunk többet az osztráknak, nem hizlaljuk tovább, ha mérgében meggebed is. Állítunk mi magunk, még áldozatok árán is gyárakat és pártoljuk azokat. Pártoljuk azaz a tudattal, hogyha hazánk megvagyonosodik s a panperizmus ijesztő réme eltűnik, ha fajunk nem züllik el idegenbe, de itthon munkát talál, akkor önként ölnünkbe hull az a szabadság, mely után hosszú századokon át oly hiába epekedtünk.

A frázisok kora már lejárt és ma mindenki tudja, hogy elvek hangoztatásával a hazát függetlenné tenni nem lehet. Szó még nem tett hatalmasokká és függetlenekké soha nemzeteket, de igen a munkásság. Van-e magyar, kinek lelkében nem él a vágy, hogy hazája hatalmas, nemzete független legyen, ha most nem, legalább a messze jövőben? S olyan merész volna a fantázia, mely a

magyar függetlenséget a jövő távlatában megrajzolni merészeli? Nem uraim, nincs okunk csüggedni, nincs okunk gyáván örökre lemondani, fajunk jövőjéről. Helyzetünk nehéz, de nem reménytelen. Csak bizzunk és ne csüggedjünk, főképp akkor ne, mikor érdekeink megvédése nem is áldozatot, hanem csupán jogos nemzeti önzés által diktált tetteket kíván.

Sejtettük mi azt előre a mi bekövetkezett. Tudtuk hogy az *iparpártolási mozgalom előbb-utóbb kiélesíti köztünk és az osztrákok közt azokat az áthidalhatlan érdek ellentéteket, melyek tényleg fennállanak*. Tudtuk mi, hogy ez a mozgalom nem marad meg a maga szűk keretében, *de átsap politikai térre is és lazítja az összetartó kapcsolatokat*. Ez kell nekünk, mert ha a nemzet egyszer kivívta önállóságát az anyagiakban, nem fogja beérni ezzel, de bizonyára igyekezni fog, hogy függetlenségének még hiányzó többi életszerveit is visszakapja. A ki hazája iparát pártolja, öntudatlanul is nemzeti függetlenségünket erősíti. Meg kell tenni e téren egyesnek, testületnek, hatóságnak a maga kötelességét. Eztán nem az lesz a legjobb magyar, ki nagyokat iszik és kurjant fajunk függetlenségére, hanem az, ki észrevétlenül teljesíti az iparpártolás körül a maga szent kötelességét.

Harminczhárom éve, hogy a kiegyezést Ausztriával megkötöttük s e hosszú időt nem tettek, de üres szóharczokra fecsértük el. Ha nemzetünk minden rétegét már a kiegyezéskor áthatotta volna az a *gyakorlati politika*, mely az anyagiak terén való megerősítésben keresi fajunk jövőjét, boldog Isten, hol állanánk ma? De üres szócsépelés volt kivétel nélkül, minden pártnak a kenyere s eközben megfeleltekünk arról, hogy a függetlenségünket gátló jerikói falak mai napság semmiféle trombitahangra önmaguktól össze nem omlanak. Azokat a falakat *elbűször alá kell aknázni nemzeti munkássággal* mert még egy vakond is több

kárt tesz a falban, mint akár ezer szónokló képviselő.

Évtizedeken át sokat dicsekedtek a kormánypárti urak azzal a nagymérvű szellemi és anyagi megizmosodással, mely 67 óta észlelhető. Csak úgy dült belőlük a szép szó és büszkén hirdették, hogy ennyi, meg ennyi új gyár keletkezett a hazában. Azt persze elhallgatták, hogy ezek a gyárak nagyrészt *szikvíz gyárak*. Ámitották önmagukat és port hintenek a közönség szemébe, hogy takargassák a a 67-es kiegyezés rémitő sivárságát. Am a hazugság mindig megbosszulja magát és ezt keservesen kellett nekünk tapasztalnunk, mikor legközelebb az önálló vámterületet akartuk hazánk határán felállítani. Mert kik addig folyton a nemzet nagy anyagi megizmosodásával igyekeztek a közvéleményt megtéveszteni, most egyszerre más hurok pengetéséhez fogtak. A kormánypártiak kénytelenek voltak szégyenszemre bevallani, hogy 33 hosszú év alatt nemcsak nem vagyonosodtunk, de elkoldusodtunk s ha az önálló vámterület felállításával Ausztria haragját magunkra felidézzük, egyenesen csödbe kergetjük az országot. Igen, mert ha a felbőszült osztrákok a jogait érvényesíteni akaró Magyarországból kivonják, az osztrák tőkét, ha felmondják nekünk a kölcsönöket, kereskedésünk és iparunk egyaránt tönkre megy. Ime itt a mi fényes anyagi haladásunknak 33 évi mérlege. Ennyi idő alatt *nemcsak tökeszegény, de egyenesen eladósodott országgá lettünk* s hiába próbáljuk kezünkről lábunkról ledobni a rabbilincset, mert adósság képében hurok is van a nyakunkon, melylyel az osztrák rögtön megfojt bennünket, ha mozdulni merészelnünk.

Am 1907-ig, az új kiegyezés megkötéséig sok víz lefoly a Dunán és sok perczét felhasználhatjuk a rohanó időnek. Használjuk is fel, ha élni akarunk, mert hiszen az élet egész bölcsessége úgy egyesekre, mint nemzetekre az idő a helyzetek okos felhasználásából áll. E

Barta Jenő

női divat és vászon áruháza

MISKOLCZ

60 cm. széles **mintázott selymek** ... 45 kr.
80 " " **sima nyers** ... 50 " "
Valódi **angol vászon** ruhára ... 45 " "
Czérna **batisztok** ... 30 " "
Cosmanosi **Levanti** ... 13, 20, 28 " "

Szepességi **vászon** 1 vég ... 4- frt
Hires **Barta-vászon** ... 6- " "
1 vég **jó siffon** 23 méter ... 5-65 " "
Fehér franczia **pique** ... 40 kr.

Flotir kendők, paplanok, szőnyeg, függöny- és ágyterítők igen jutányos árban vásárolhatók.

Figyelmes kiszolgálás! Női- és férfi fehérneműek. Verseny árak

Főüzlet: Széchenyi-u. 96. sz. — Fióküzlet: Városháztér 5. sz. (Dunky fényirda alatt.)

hét esztendő alatt megteremthetjük a magyar ipart, a magyar ipar pedig idebent marasztja a magyar pénzt és megteremti azt a nemzeti tőkét, mely egyedül képes sulyt adni törvényekben lefektetett jogainknak. *Mert egészen más képe lesz az osztrákkal való alkudozásainknak, ha egy vagyoniilag megerősödött s a vámsorompó esélyeitől nem rettegő Magyarország áll velük szemben, mintha a nekik eladósodott és így tőlük függő ellenfélnek ők diktálják a lealázó feltételeket.*

Azt mindenki tudja, hogy a császár az osztrákok pártján van és kedvez nekik csak hogy ők egymással kibéküljenek. Ugy vagyunk mi, mint az olyan gyermek, kit anyja elhanyagol, a másiknak a rossznak ad mindent, azt beczezi, azt kérleli, hogy ne sirjon a fülébe.

Igen a bécsi Burg mindenható vértót mondanak nekünk, ha jogainkat követelni merészljük. Jól van hát belenyugszunk a mi kutyahűségünkkel ebbe is. Ez a nemzet századokon át nem uralkodóinak jóvoltából, de azoknak akarata ellenére haladott s daczára ennek nőttünk, mint a megterhelt palma. A mi nemzeti törekvéseinket Bécs felől soha sem kísérte jól eső, biztató szó, de mindig igen a sötét gyanu, mely Hundrebellnél egyebet soha sem akart és akar látni ebben a nemzetben.

Valószínű, hogy most is úgy lesz, mint eddig: Bécsben megpróbálják lefujni a megindult iparpártolási mozgalmat, értésére adják Hegedűsnek, hogy utilaput kötnék a talpára, ha nem enged. Mert hát a főherczegek osztrák gyárak részvényeibe helyezték tőkepenzüket s őket ez a mi mozgalmunk kellemetlenül érinti. Nos, ha úgy lesz, ha esetleg az osztrák iparosok kiabálása leszereli Hegedűst, ha megbénítja a miniszterium működését, mi akkor sem engedünk. Mert a honi iparpártolás ránk nézve élet-halál kérdés. Ha

ipart teremteni nem tudunk, elsorvándunk gazdaságilag, mint valami aszkóros. Nem, ezen a téren nincs hátrálás, nem lehet megállás, csupán győzelem vagy csufos elbukás.

A magyar iparpártolás rövid egy éves élete daczára több lett, mint pusztajelszó. A mozgalom országszerte megindult és nő, mint a lavina s nincs az a bécsi mindenható avagy miniszter, a ki ezt már visszacsinálja vagy leszerelje. Ezt az ügyet az egész nemzet karolta fel, az lépett sorompóba mellette s azért bizunk a sikerben. Ez a mozgalom már a magyarság becsületkérdése lett s ha csak ellenségeink gunyakazaja között kapitulálni nem akarunk, akkor kötelességünk törhetetlen elszántsággal kitartani. Előre magyar, mert most hazád, nemzeti becsületed és jövőd áll a kockán! Sorakozzék mindenki, kinek kebelében magyar sziv ver, mert „megkezdődött a nemzet közzgazdasági függetlenségi harcza”. Előre Isten és a haza szent nevében, bátran, bizalommal előre! A győzelem nagy küzdelmek árán, de a mienk lesz, mert az ég az igaz és becsületes törekvésektől soha sem vonja meg áldását.

Aristogiton.

A reciprocitás.

Gyönyörű szép szó. Az embernek majd kitörik a nyelve, a mikor ki kell mondania. De nem utolsó ám ez a fogalom sem, a mit ez a nehezen kimondható szó jelent. Viszonosságot akarna jelenteni abban a politikai vadházasságban, melyet 1867-ben kötöttek a magyarországi utódok kárára. De persze a viszonosság, azaz helyesebben: reciprocitás is magyar politikai műszó és így pro primo — nem magyar pro secundó — nagyon elasztikus fogalmat jelent. A viszonosság alatt például azt kell érteni, hogy a monarchia terheiből

és adósságaiból Magyarország vegye ki a részét a kvóta arányában, ellenben a jogokból, kedvezményekből ne várjon semmit. Ahoz már semmi köze a lassan, de biztosan emelkedő kvótának. Külömben úgy gondolkoznak odaát, hogy mi tulságos sok jogot követelünk. Nem elég, hogy jogunk van fizetni? Még egyebet is akarunk?! Ezt már nem türhetik.

A magyar vezető politikusok is így gondolkoznak. Beleszoktak harminczhárom esztendő alatt s nem protestálnak, habár azt látnák is, hogy Magyarország jogai a zérusra zsugorodnak össze. Ha meg a mi liberális vezető embereink belenyugszanak ebbe az állapotba, annál inkább napirendre tér fölötte a külföld. Külügyi képviselőtünk nem osztrák-magyar, hanem száz perczentes osztrák azaz német. A nagy követségeknak, konzulátusoknak német a felírásuk (csak itt-ott akad a német mellett magyar is), a hivatalnokok legnagyobb része nem is tud magyarul stb. stb. Ez az u. n. reciprocitás a monarchia külügyeiben.

És ezt türi a delegáció magyar része! Ha akad egy Ugron, a ki erre a reánk nézve szégyenletes állapotra rámutat — nem lesz többé delegátus. Ellenben ha akad a monarchia konzulátusainál egy-egy hivatalnok, a ki legalább a kvóta arányában magyarul is tud. — azt menten megdicsérik a magyar lapok. Ez a dicséret mutatja legjobban, hogy reánk nézve milyen károsan és szégyenletesen értelmezik a reciprocitást.

A szaloniki-i osztrák-magyar konzulátusnál van egy Trucesek nevű hivatalnok, a ki cseh származásu, de magyarul is megtanult, mert — mint monda — ő Magyarországot is szolgálja. Egyben csudálkozott azon a budapesti magyar mérnökön, a ki németül kérte, hogy láttamozzák az utlevelét.

Azon a magyar emberen mi nem csodálkozunk. Megszoktuk már, hogy a mi államiségünk, önállóságunk sohasem

TARCZA.

Fürdőbe kell menni!

— Fürdői levelek. —

— A „Szabadság” eredeti tárczája. —

III.

Karlsbádból, a világ legfényesebb, legzajosabb fürdőjéből Baldócra, a világ legcsendesebb fürdőhelyére jöttem. Mily nagy a különbség a két fürdőhely között! Karlsbádban a tündérpaloták falai között egész nap a csehtrombitások muzsikája hangzott a fülemben; itt pedig Baldócson a természet csendessége vesz körül, a kárpáti szellő lágy zenéjével a madarak éneke gyönyörű összhangban olvad össze. Oh mennyivel jobb itt, mint amott! . . . Mikor a sárgarigó itt azt mondja: „Hunczut a bíró”, szebb és megragadóbb ez, mint Beethoven legszebb szimfoniája ott a cseh hegyek között.

Most, mikor e sorokat írom, itt ülök a baldóczi fürdő fenyves erdejében.

Kelet felé látom a szepesi vár nagyszerű romjait, a Szapolyaiak ősi fészket, alatta Szepes váralját a szepesi püspök kastélyával és a székes egyházzal; északra a völgy

tulsó oldalán Sivobrada fürdőt, nyugat felé Nemesány falut, a lőcsei hegyeket, a távolban ott kéklenek a magas Tátra égbenyuló ormai. Ha Csehország összes szépségeit mind egy helyen összeraknák, nem tudnának kiállítani oly gyönyörű panorámát, mint a milyent itt a természet alkotott.

Én nem is tudom, miért megy a magyar ember külföldi fürdőbe, miért költi pénzét idegen országban, mikor nincs a föld kerekégén olyan ország, a mely a természet kincseivel, szépségeivel és gyógy forrásokkal annyira meg volna áldva, mint Magyarország.

Azt mondják, hogy Karlsbád csak egy van a világon. A sivobradai fürdőben éppen tegnap találkoztam egy öreg uri emberrel, a ki azt állította, hogy ő fiatal korában többször volt Karlsbádban, de mikor a sivobradai gyógyvizet megismerte, azután már nem ment többé, mert — harmincz évi tapasztalata után mondhatja, hogy a sivobradai gyógyforrásoknak épen az a hatásuk van, a mi a Karlsbádi viznek, a két víz között csupán az a különbség, hogy a Karlsbádi víz meleg, a sivobradai víz pedig hideg. Én magam is láttam, hogy a sivobradai forrás vizének épen olyan lerakódásai vannak, mint

a Karlsbádi spruder-forrásnak, a víz alul megkövesedik; a különbség csupán az, hogy a karlsbádi sprudelstein sötétsárgás színű, a sivobradai pedig egészen fehér. De hát én Istenem, ki az ördög ismeri Magyarországon a sivobradai gyógyforrásokat?

Itt Baldócson is ki tudja minő kincseket rejt kebelében a föld. A nagy kiterjedésű fürdőtelep alján, lent a patak körül bárhova lép az ember, nyomában azonnal egy-egy forrás fakad. Csakugy bugyog föl hol itt, hol ott egy forrás, melynek vize sötét vörösre festi a füvet. Itt eddig négy forrást karoltak föl. Egyik a Deák-forrás, melyet ivásra használunk. Ennek a forrásnak a vize tökéletesen tiszta, gázokban gazdag és a pohárban erősen pezseg. Ize igen kellemes, üdítő, csipős, gyengén hidrogénre emlékeztet. Hőmérséke 12° C. Ez a víz nagymennyiségű szénsavat, magnéziát és vasat tartalmaz; gyomor, bél, máj, epe és vésebakok ellen nagy sikerrel használják. A másik az Ilka-forrás. Ez is ivóvíz vastartalommal, melyet gyermekek és vérszegények használnak. A harmadik a Luczi-forrás, melyről a régiebb írók a következőket írják: A szepesi ház mellett van egy forrás, mely télen folyékony, nyáron pedig annyira be van fagyva,

érvényesül a külföld előtt és az u. n. „közös“ hivatalokban, mert azoknak csak a fentartási költsége közös, de a szolgálat készségéből Ausztria csinál monopoliumot. A dolog aztán tovább folyik — a mi országunkra — ebben a helytelen mederben és lassankint tartománnyá degradálódik Magyarország. Pedig magva, őszetartója volna annak a konglomerátumnak, a mely Ausztria-Magyarország néven szerepel a történelemben.

Nap-nap után olvasunk olyan dolgokat, melyek arcunkba kergetik a vért. Naponként fordulnak elő a külföldön olyan esetek, a melyek arról győznek meg bennünket, hogy a külföld legtávolabbról sem ismeri a mi állami szervezetünket önállóságunkat. Itt van mindjárt a múlt hetekben lefolyt párisi világbajnoksági verseny. Egy huszonhárom éves fiatal magyar ember világbajnok lett a diszkosz-bobásnak. A zenekar a győztes tiszteletére a Starspangled es spamer yanki himnuszt kezdte játszani. Azt hitte, hogy a győztes amerikai. Mikor aztán figyelmeztették a zenekart a tévedésre s felvilágosították, hogy a győztes magyar ember, azonnal rázendítette a — Gott erhalte-t.

Ehez bizony nem kell kommentár. Ha ez volna az egyetlen eset és soha ehhez hasonló elő nem fordul vala, — napirendre lehetne térni a dolog fölött. De sajnos, igen gyakran megtörténik. Közösügyes diplomacziánk nem törődik azzal, hogy Magyarország kellőképpen érvényesüljön és államiságunk a monarchia keretében megfelelően kidomborodjék. Ez a vétkes közömbösség meghozta a maga rossz gyümölcseit s immár oda-jutunk, hogy az önáló Magyarország fogalma, a mely pedig oly dicsőséges és európai fontosságú szerepet játszott évszázadokon át, — kezd feledésbe menni. a mi házastársunk és versenyző felünk, Ausztria mindenütt elnyom, ki-

csinyit és iparkodik bennünket elhomájosítani.

Munkájának káros eredményét lépten nyomon tapasztalhatjuk és elég szomorú, hogy — túrtuk. Egészen úgy viselkedünk, mint ama bizonyos állat, a melynek türelmessége példaszere s a mely nemcsak a gyapját adja oda minden ellenkezés nélkül, hanem a nyakát is szolgálatkészen oda tartja a vágóhidra. Magyarország gyapjuja, vagyona, gazdasága már oda van, most már csak az hiányzik, hogy nyakát szegjék.

Azt a bizonyos Trucsek nevű urat pedig, a ki az osztrák-magyar konzulátus hivatalnokaként mint ilyen kötelességének tartotta, hogy magyarul is megtanuljon, sőt ezt az elvét is nyíltan hangoztatta: nagyon sajnáljuk, mert biztosra vehető, hogy vége a karrierjének.

Hja, mert ilyen az a bizonyos reziprocitás! Ilyen a közösügy; ilyen Ausztria és — a mi legszomorubb ilyen a mi kormányunk!

Ideje volna erőiesen követelni azt, hogy a viszonyosság minden tekintetben érvényesüljön, mert ha így halad, ki-rántják alólunk a gyékényt.

Magyar embernek magyar legyen ne csak a szive, de a neve is. Multkori számunkban közöltük azoknak a helybeli kereskedőknek a névsorát, kik hazai gyártmányokat tartanak raktáron. A fővárosi sajtóban ma két lap is kifigurázza nem lapunkat és annak tendenciáját, hanem azokat a kereskedőket és iparosokat, kik magyar létükre magyar földön érthetetlen szívóssággal ragaszkodnak német nevékhöz. A „Magyar Szó“ következő rimbe szedett kollektiót állított össze a közölt kereskedők és iparosok neveiből:

Wein, Klein, Löw, Rosenberg,
Serg, Hoffmann és Silberberg,
Fischer, Lotz, Goldberger,
Spitzer, Klinger és Stricker.
Edelmann, Falkenstein,

hogy innen a bilikom lehűtésére jégdarabokat szokás vinni.“ A negyedik az Angi forrás, melyről így írnak: Van Baldócson egy olyan víz, mely kővé válik és építőkönek használható. Innen jön a példabeszéd, hogy itt a házakat vízből építik, a föld alatt nőtt köveket méz gyanánt használják.

Szóval ez a fürdőtelep bőven meg van áldva a természet kincseivel, de nincs, a ki ezeket a kincseket értékesíteni tudná a szenvedő emberiség javára. Hej, volna csak ez a hely Csehországban! Régen paloták emelkedtek volna már itt!

Van itt Baldócson kétféle fürdő. Egyik meleg, kádas fürdő, melyben a Luci és Angi források vizét használják. A másik hideg tükör fürdő, az u. n. lobogó-fürdő. Ezt a lobogó-fürdőt csak nagy óvatossággal lehet használni, mert ennek vize nagyon veszedelmes. A víz ugyanis rendkívül sok szén-savat tartalmaz, mely a víz felszínén fölépített félméter magasságban élvezhetetlenné teszi a levegőt. A fürdés csak annyiból áll, hogy a lélegzetet vissza tartva, néhányszor belemártjuk magunkat a vízbe. De ez a fürdő rendkívül jó hatással van — magam tapasztalom — az ideg gyengeség, csúzos és köszvényes betegség ellen. De hát ki az

ördög ismeri Magyarországon a baldóczi fürdőt?!

Pedig ez ám a világ legolcsóbb fürdője. A szobák ára 50 krtól 1 frtig emelkedik, az árak a kényelmi eszközök szaporodásával emelkednek. A lakószobák butorzata vörös fenyőből készült, fénymázos tiszta. Van 32 szoba, melyek mind igen tágasak és kényelmesek. Az épület, mely valaha a Csáky grófok vadászkastélya volt, északi oldalon széles, (60 méter hosszú) kolonáddal van ellátva, mely az emeleten be van üvegezve, Rossz időben a betegek itt végzik sétájukat, A mi az ellátást illeti, mondhatom hercegi ellátásban részesülünk. A fürdőbélőnek t. i. „Herceg“ a neve. Az élelem ára egy embernek naponként 1 frt. Ezért az egy forintért kap reggel kávét süteménnyel, délután három tál ételt, este egy adag sültet. Családdal is olcsón él itt az ember, hogy igazán meglepő. Nekem például otthon a családom fentartása sokkal többbe kerül, mint itt.

És mégis kevés itt a fürdővendég. Persze persze, magyar ember bírja. Ki az ördög ismeri a baldóczi fürdőt?!

Buttkay Menyhért.

Braunfeld, Jurácskó, Berliner,
Pelikán, Friedländer,
Engel, Rigler, Wodianer,
Schneider, Schuller és Müller.

Miként olvasóink vehették észre, ritkán vagyunk olyan szerencsés helyzetben, hogy a főudvarmesteri újsággal egyetértünk, de most teljesen igazat kell neki adnunk. Mi is azt tartjuk, hogy valaki csak akkor teljesen magyar, ha idegen származású nevének megmagyarosításával az utolsó köteléket is elvágja, mely őt idegen nemzethez fűzi vagy idegen eredetére emlékezteti. A nemzeti egység megteremtéséhez szerintünk sem elég csupán a nyelv közössége, de föltétlenül szükséges a magyar név is. Az tekinthető igazán magyarnak, kit semmi sem emlékeztet idegen voltára, sem a neve, sem az érzülete. S ha Gencsi Soma megtudta magyarosítani a nevét, Falkenstein Soma is megteheti ugyanezt, mert hiába! ez a névmagyarosítás nemzeti szempontból még sem olyan kis jelentéktelen dolog, mint némelyek azt kicsinylőleg hirdetik.

A tendenciában tehát egyetértünk az általunk forrón szeretett Hopmajster ur lapjával, de . . . szabadjon kérdeni, hogy belső és legbelsőbb munkatársai közül az a névű Kóbor Tamáska miért hallgat Berman Adolf névre? Szép, szép az a névmagyarosítás, de kezdjük önmagunkon!

Hogy pártolják a miskolci közhatóságok a magyar ipart?

Egy helybeli kereskedőtől kaptuk a következő sorokat:

Tekintetes Szerkesztőség!

Sokat czikkeznek becses lapjában a magyar ipar pártolásáról és nagyon helyesen. Hangoztatják, hogy mi kereskedők tegyük meg kötelességünket az iparpártolás körül, a mi szintén jogosult kívánság. Csakhogy aztán mások is tegyék ugyanezt, mert hiába való a krajczárokon takarékoskodni, ha a ezeket idegenbe ki-dobjuk.

Hogy pedig ez nálunk így van, erre két példát hozok fel. A helybeli újon épült közközház felszerelésére nyilvános pályázatot hirdettek, melyben 20%-os előnyt ígérnek az idevaló kereskedőknek. Erre a pályázatra a helybeli és hazai kereskedők legelőkelőbbjei pályáztak s köztük Wein Károly, kit a Hegedüs miniszter külön is ajánlott a hatóság figyelmébe. Itt 30 ezer forint hazai pénzről volt szó, helybeli polgárok adójából gyűlt vagyonáról. Kereskedőink legtekintélyesebbjei pályáztak s némi joggal remélhették is, hogy pályázatukat figyelembe veszik, mert elvégre ők fizetik a város nagy pótdóját. Csakugyan kaptak is nem több és nem kevesebb, mint 4000 frt megrendelést. A többi 26 ezer forint legnagyobb részét egy Frezinger nevű fővárosi kereskedő kapta, ki nem is magyar honos, s ki bizonyára nem magyar forrásból szerzi be a készleteket, de semmit érő külföldi rongy dolgokat ad, melyek — jegyezze meg már most magának bárki — rövid idő alatt tönkre mennek. S mellőzték ezeket a Wein K.-féle kifogástalan gyártmányok mellett. Kifogástalan vasbutor-gyárunk helyben kettő is van: ennek daczára kapta a vasbutorokat egy Buchwald nevű fővárosi cég, pedig alig hiszszük, hogy jutányosabb vagy jobb árukat szolgáltatott volna, mint a helybeliek. Miért nem teszik közzé a pályázat ered-

ményeit, mint a hogy annak nyilvános pályázatnál kell történni? Kíváncsian várjuk a publikálást!

Színházunk részvénytársaságának igazgatósága pedig csupa előkelő városi urakból áll — legközelebb 4000 ft asztalosbutort rendelt egy bécsi cégtől, holott ugyanolyan ár mellett ugyanolyan kiállításban bátran beszerezhetnék volna azt a városban is.

Mig ilyen példákat látunk, addig hiába biztatnak önk bennünket, hogy *mi menjünk előre.*

Tisztelettel:

Egy helybeli kereskedő.

Aduk ezeket a sorokat úgy a hogy kaptuk és ha megfelel a ténylásnak mélyen elszomorítónak tartjuk magunk is. Igen szívesen vennők, ha megnyugtató felvilágosítást kaphatnánk e levélre!

A szerkesztő.

UJDONSÁGOK.

— **Magyar ipar. A kimutatás folytatása tárgyhalmaz miatt jövő számkra maradt.**

— **Személyi hir.** Báró Vay Béla valóságos belső titkos tanácsos, főrendiházi alelnök tegnap gróf Pejacsevics Tódor társaságában Kalkanleutgebenbe utazott, hol pár hetet fog tölteni. — Báró Vay Elemér főispán néhány heti időtartamra Csorbára utazott üdülés végett. — Dr. Tarnay Gyula alispán szombaton szabadság idejéről városunkba visszaérkezik s átveszi az alispáni hivatal vezetését.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** A tiszáninneni ág. ev. egyházkerület ez idei közgyűlését f. év szeptember hó 25., 26., 27. és 28. napjain fogja megtartani Zelenka Pál püspök és Szentiványi Árpád főgondnok ketős elnökelete alatt.

— **Felgyógyult igazgató.** Tóth Pál, a helybeli felső leányiskola közszeretben és tiszteletben álló tanára a mult hetekben nehéz betegen távozott Budapestre, hol a Herzl-féle szanatóriumban keresett gyógyulást s hová őt városunk és megyénk intelligenciájának általános részvéte kísérte. Abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy az igazgató teljes felgyógyulásáról adhatunk hír és megnyugtathatjuk nagyszámu tisztelőit, jóbarátait Isten adja, hogy a derék férfi, a tanítványaitól bálványozott tanár soká szolgálhassa még azt az iskolát, melyet az ő soha sem lankadó buzgalma teremtett és azt a tanügyet, melynek áldásos életét szentelte!

— **Lelkészválasztás.** A felső borsodi ref. egyházmegyében az elmúlt héten két egyházban volt választás. Mályinkán Nagy Barna szin-petri-i szép reményekre jogosító lelkészt 4 pályázó közül közfelkiáltással egyhangulag választották meg. Martonyiban pedig meghívás útján Szentmártoni Dániel rimaszombati segédlelkészt emelték a lelkészi állásra. Mindkettőnek megválasztása a közóhaj meg nyilvánulása s a híveket általános örömmel töltötte el.

— **Athelyezések.** Polányi Aladár m. á. v. hivatalnok a miskolci üzletvezetőség forgalmi osztályából állomásfőnöki minőségben Tiszalucz állomásra, Läger Béla tiszaluczi állomásfőnök pedig hivatalnoki minőségben Miskolcz állomásra helyeztettek át.

— **Szabadságról — szabadságon.** Bulyovszky Gusztáv és Hubay Gy. kir. törvényszéki bírák szabadságideje letelven, tegnap ismét megkezdették hivatali működésüket. — Pócs Endre, dr. Végh Imre kir. törvényszéki

bírák és Potássy Gyula segéd vizsgálóbíró ma kezdték meg több heti szabadságidejüket.

— **A Kossuth-szobor megkoszoruzása.** Az ev. ref. tanítók országos egyesülete Miskolczon tartandó nagygyűlése alkalmából is fog áldozni a hazafias kegyeletnek: testületileg kinyul és megkoszoruzza a Kossuth-szobrát. Az ünnepélyes aktus a következőleg fog lefolyni: 1. A „Hymnus“-t éneklék el, 2. Sinka Lajos elnök beszédet tart, 3. Tóth István költő ünnepi ódáját szavalja el, 4. Végre a „Szózat“-ot éneklék együttesen. Ezután a nagy gyűlés veszi kezdetét.

— **Bucsu-estély.** Déván Ottó kir. ügyész tiszteletére, abból az alkalomból, hogy körünkől eltávozik, hétfőn este a Korona nagytermében bucsu lakoma volt, melyen az ügyvédi s bírói kar tagjai teljes számmal s köz- és társas életünk előkelőségeink sorából igen sokan vettek részt. A lakoma folyamán meleg ovációban részesítették az ünnepeletet. Nevezett kir. ügyész ma Pécsre utazik, hogy új állomását elfoglalja. Távozását, mely érzékeny veszteséget jelent társadalmi életünkre, őszintén fájjaljuk.

— **Állami polgári- és felső kereskedelmi iskolánk tápintézetéről.** Mint örömmel értesülünk, az állami polgári fiu- és felső kereskedelmi iskola új éltető szerve — a **tápintézet** — szeptember 1-én megkezdte működését. Helyisége a Nagy-Hunyad-utca 53. sz. a. levő s az ág. ev. egyház tulajdonát képező bérház emeleti helyiségei és 3 udvari szobája lesz. A helyiségek tisztogatása és javítása most van folyamatban, butorai pedig Turóczy István és Zsupán János asztalosmesterek műhelyébe serényen készülnek. E tápintézet igazi otthona akar lenni a tanulónak, s azon kívül, hogy mindennel ellátja a tanulót, pedagógiai tapintattal serkenti azt pontos kötelességteljesítésére, rendszertetere és tisztaságra. Az ellátási árak igen olcsók, mert egy 13 éves tanuló 160, idősebb 230 frtot fizet egy iskolai évre. Jellemző azon körülmény is, hogy a legelső jelentkezők helybeli szülők gyermekei voltak. Az intézet vezetését és felügyeletét Molnár János tanár vállalta el, ki egész családjával együtt a tanulók között és velük fog élni, a főfelügyeletet Gálffy Ignác igazgató fogja gyakorolni, ki már évek óta fáradozik ezen áldásos intézmény létesítésén. Hogy mennyire szükség van erre egy oly nagy népességű iskola mellett, mint a mi állami polgári fiu- és felsőkereskedelmi iskolánk, — mutatja a tömeges jelentkezés, mely oly szép számmal történt ez ideig, hogy aligha képes majd befogadni az új intézet mert nem rendelkezik elegendő helyiséggel.

— **Kerékpárverseny.** A Borsodi Bicikli Klub, mint értesülünk, f. évi szeptember hó 3-án országos kerékpárversenyt fog rendezni városunkban.

— **Postai változás** Finke község utolsó postája ezentul nem *Edelény*, hanem *Finke* u. p.

— **Új távirtda hivatal.** *Emődön*, az ottani postahivattal egyesített távirtdahivatal nyílt meg, korlátolt nappali szolgálattal.

— **Orvos választás.** Mező-Kövesden ma megy végbe a járási orvos választás, melynek eredményét a következő számunkban tudatjuk.

— **Postamester kerestetik.** Az *alsó zsolczi* postamesteri állás betöltendő. Ez állással 450 korona évdíj, 80 kor. irodai, 48 kor. kézbesítési, 192 k. külön kézbesítési és 600 kor. szállítási átalány van egybekötve. A biztosíték 200 kor. Pályázati kérvények aug. hó 24-ig adandók be a kassai posta és távirtda igazgatósághoz.

— **A Hámori ut.** Ismét panaszt kaptunk, hogy a miskolcz-hámori utnak Diósgyőrön túl eső része rendkívül elhanyagolt, szinte járhatatlan állapotban van. E kiránduló hely útját épen nyáiban ekként hagyni, nem nagy dicsérete a megyei közigazgatás-

nak, főleg mikor erre nézve nem az első panasz. De panaszt kaptunk arra is, hogy a közbiztonság is kifogás alá esik. Duhaj legények nyugtalanítják a kirándulókat. Ezenkívül az ottani fuvarosok fogatjaikra nem ügyelnek fel, alszának a kocsijaikba s így a lovak kényük kedvükre legelésznek az ut oldalán, mikor kocsijaik keresztbe állanak a különben is rossz és keskeny utteszten és néha alig sikerül az utolsó pillanatban az összeütkezést meggátolni.

— **Öngyilkosság.** *Leitinger* Kálmán fiatal helybeli vasúti lakatos, mult pénteken a népkertben szíven lötte magát és szörnyet halt. Végzetes tettének oka az volt, mert felesége állítólag elhagyta, hűtelen lett hozzá. A szerencsétlen ember annyira szívére vette azt, hogy dorbézolásra adta magát, tönkretette az egészségét s végül öngyilkos lett. Okosabbat is tehetett volna!

— **Vérengzés.** *Kocsis* József és *Csizmadia* József görömbölyi lakosok régóta hadi lábbon állottak. Tegnap kedden közöttük szóváltás fejlődött ki, mely későbbben inzultussá fajult miközben Kocsis József kaszát ragadott s azzal életveszélyesen megsebezte Csizmadia Józsefet.

— **A korzóról.** Éppen kigyuladtak a lámpák midőn két darab helybeli Sanyaró Vendel a kirkatban fölhalmozott inyesiklandozó dolgokat szemlélgette s miután ekként konstataáltak, hogy megvacsoráztak, fogpiszkálókat kerestek öblös zsebeikben. Mint a szellő suhant erre egy kaczkias szobaczeje. A két Vendel utána vetette magát és nyomon követték, míg a Hunyady utcaig a hol utólérték. Ez ugylátszik, megszánta a két vállalkozó szeladon versenygyaloglását, hátrafordult s a következő megjegyzést koczkaztatta:

— Mit loholnak utánam, hisz nincs nálunk semmi ennivaló.

— Ránk ismert . . . mormogá az egyik fogai között s aztán feltűnés nélkül eloldalogtak.

— **Esküdtészki tárgyalások.** Mult kedden tárgyalta a helybeli esküdtészék zárt ajtók mellett *Havlicsek* Bélának, a minden emberi érzésből kivetkőzött borbélynak bűnügyét. Nevezett egyén f. év május 17-én üzletébe csábitotta Karuczka Sándor hivatalszolgahat éves kis leányát és merényletet követett el rajta, minek következtében a szerencsétlen gyermek közel három hónapig élet-halál között lebegett. A büntető-tanács megalakulása után Somossy András kir. ügyész tartotta meg remek vádbeszédét, szigoru büntetést kérve az elvetemült fejére. Ezután *Kőszegi* Armand tartotta közel egy órát igénybe vevő, jobb ügyhöz méltó védbeszédét, melyben a fiatal ügyvéd nagy tudását és kiváló szónoki tehetségét fényesen csillogtatta. Hosszas tanácskozás után a törvényszék meghozta a nagyon is enyhe ítéletet, mely az elvetemült gonosztevőt háromévi fegyházra ítélte. Ugy a vádló, mitn a védő felebbezést jelentettek be.

— **A miskolci műhely kibővítése.** A magyar kir. államvasutak igazgatósága a folyó évre már megállapított műhely építkezéseken felül a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyásával még további építkezéseket vett tervbe, a mennyiben a szükséges hitel rendelkezésre jut. Az összesen három millió koronát igénylő munkák között a szolnoki, kolozsvári, pécsi, zágrábi és *miskolci* műhelyek bővítése szerepelnek. Mindenesetre örvendünk, hogy a szép és jelentékeny miskolci műhely tovább fejlesztetik.

— **Kommentár nélkül.** Ma járt le a pályázati határidő a *sajó-szentpéteri* és *edelényi* kir. járásbírói állásra, előbbire *öten* lehet, utóbbira *hetvenkét* pályázó jelentkezett.

— **Tűz** Hétfőn délelőtt Lászlófalván tűz ütött ki *Molnár* Gergely házában. A tüzvész az erős szélvihar következtében rohamosan terjedt s egy félóra leforgása alatt huszonhárom ház, melléképület, számos csűr hamvadt el. A tűz gyújtogatásból eredt *Gáspár* Imre, egy elesapott béres gnyjtotta meg rég óta táplált nemtelen boszuerztből. A gyújtogatót elfogták.

— **A kít kétszer temetnek el.** Botrányos eset tartja most izgalomban városunk közönségét. Ugyanis mult csütörtökön a Bábonyi-völgy egyik árkában egy feloszlásnak indult férfi holttestet találtak, amelyet — miután személyazonosságát megállapítani nem sikerült — a róm. kath. szertartás szerint a közös temetőben helyezték nyugalomra. A temetés után kiderült, hogy az illető Stern Ignác izr. vallású, miskolci lakos s így holtteste exhumáltatott s az izr. temetőbe temettetett el. Ez az eset most élénk beszéd tárgya s erősen vitatják, hogy a jelen esetben kit terhel a felelősség.

— **Uj pénzügyi szakasz.** Sajó-Szentpéteren pénzügyi szakasz állítottatott fel s kerületéhez Kápolna, Lászlófalva, Kondó, Radistván, Parasznya, Varbó, Bábony, Alacska, Berente, S.-Kazincz, Barczika, Kaza, Mucsony, D.-Horváth, Szuha-Kálló, Kurittyán, Vadna, S.-Ivánka, Dubicsány, Galgócz, Barcza, Bánfalva, Bánhorváth, Velezd, Királd, Merce, Uppony községek tartoznak. Az edelényi szakasz székhelye Szendrő, a bánfalvai pedig Sajó-Várkony községbe helyeztetett át.

— **Tiszai Dezsőné szinigazgató.** Tiszai Dezső váratlan elhunyt utján, neje szül. Ellinger Ilona kérvényt nyújtott be a pécsi szinügyi bizottsághoz, hogy a férje által kötött szerződést ruhazza át reá. A szinügyi bizottság aug. 1-én tartott ülésében egyhangulag elfogadta özv. Tiszainé kérelmét s a pécsi színház igazgatója ma már az elhunyt direktor özvegye. A társulat művezetését Nádasy József, a társulat eddigi titkár fogja vezetni.

— **Letartóztatás.** Supka József nyitrai születésű 29 éves pallért, ki ezelőtt pár hónappal Budapestről Jákfalvára jött lakni s itt nyomtatvány utján, mint „Jákfalván letelepedett építész” hirdette magát tegnap a csendőrség a budapesti kir. törvényszék felhívására letartóztatta Budapesten elkövetett lopások miatt.

— **Elgázolta a vonat.** Neumann Sándor sajó-szentpéteri lókereskedő tegnap reggel Füzes-Abonyba utazott az ottani országos vásárra. A pályaudvaron saját vigyázatlansága folytán a vonat kerekai alá került, melyek össze-vissza roncolták. Most élet-halál között a miskolci kórházban ápolják.

— **Az illuziók palotája.** A francziák igen elmes emberek. Eszrevették, hogy kiállításuk látogatói illuziókban ringatják magukat a kiállítás megtekintése előtt, nosza azonnal egy illuzió palotát építettek. Az illuziók palotája — helyesekben mondva, az illuziók terme — maga a legszebb illuzió, a mit csak a kiállítás felmutathat. A hatalmas terem mór stílusban épült. Az alap pedig Hexagon formájú. A hat iv mindegyike három oszlopon nyugszik. Az óriási boltozatról gyönyörű cseppkövek függenek alá. A terem falai tükörből vannak, úgy hogy a néző képmása végtelenül sokszor tükröződik vissza. — Hirtelen világosság lesz a háttérben. Az iven, az építészet körvonalai a lángoló világosságban finom csipkeshözvehez hasonlítanak. Kék és vörös napfény sugárzik át a végtelenül hosszúnak látszó folyósón, a mit sok tükör varázsol a néző szeme elé. Tarka guirlandok jelennek meg az iven alatt — és csodák csodája — az oszlopok is áttetszően világítanak. Mintegy varázstücsőre változik a márvány alabastrommá, az alabastrom — malachitté. A rajzok eltörlik egymást, hogy újabbnak és újabbnak adjanak helyet. A színek változnak. Csodaműve ez a pyrotechnikának — szenzáció a szemnek. Hirtelen elsötétül minden. Később fekete árny látható és az oszlopok fehéren világítanak az est sötétségében. A meddig a szem csak elláthat, mindenütt a fehéren világító oszlopokba ütközik, a melynek kísérteties képét a tükrök ezerszeresen adják vissza. A fődélzetről tarka pillangók ereszkednek alá — egész méhrajok jelennek meg hirtelen, hogy annál titokzatosabban eltűnjenek. Félelem fogja el a nézőt ezek

látára — mindaddig, míg a teremben ismét világosság lesz és a napfény még ezt az illuziót is megzavarja.

— **Kellemetlen vendég.** Mizser József foglalkozás nélküli egyén a napokban beállított Ritu Zsuzsanna Danivölgy 312. sz. lakására és szállást kért az asszonytól. A napszámos asszony azonban látván, hogy az illető igen kétes alak, kiutasította a házból. Ekkor Mizser nekiment az asszonynak, agyba-főbe verte, söt a karján meg is szurta, úgy, hogy be kellett szállítani a kórházba. Mizsert a rendőrség elfogta.

— **A fillér.** A legkisebb pénzdaráb nálunk ez idő szerint a fillér. Ezt, azt hisszük, mindenki tudja, bár nem mernék rá megesküdni; de hogy van ember, a ki fillért még nem látott, arra esküt merünk tenni. Csodálatos dolog, hogy ezek az apró pénzdarábok, a legkisebb pénzegység milyen hirtelen tűnik el a forgalomból. Így történt a boldogult félkrajczárral, így történik most a fillérral is. Az ember csodálkozva nézi a fillért, ha nagyritkán a kezébe kerül és hajlandó eltenni emlékül, mert kitudja, lát-e még valaha fillért? A mikor az új pénzzámitás megszületett, mindenfelé úgy beszéltek, hogy ez mindenféleképpen haszonnal jár s különösen jó a szegény embernek, a ki könnyeben jut egy-egy pénzdarábhoz. S most mégis azt látjuk, hogy a szegény ember haragszik a fillérré. Nem szívesen látja, fél tőle, megveti. A legkisebb pénz, a melynek értéket ad, most is csak a krajczár, helyesebben a kétfilléres, de a fillérnek nincsen becsülete. Egyszerűen nem ismerik el, hogy joga van a létezésre s kolduspénznek nevezik. Seholsen látják szívesen a fillért, a minek oka alighanem az, hogy még nagyon él az emberek emlékében a félkrajczár, a melyhez még egy felét kellett tenni, hogy egy egész legyen belőle. Nem tudják megszokni, hogy a fillér nem félpénz, hanem teljes összeg és még soká tart, a mig mégis megszokják. De addigra talán hirmondó se marad a fillérből.

— **Gyermek gyilkosság.** A diósgyőri országut egyik árkában ma egy két-három hónapos leány gyermek hulláját találták meg. A hullán külső sérülések nyomait találták s így konstatálva lett, hogy az ártatlan kised előbb megfosztatott életétől, azután dobott a pocsolyába. A gyilkos anyát erélyesen nyomozzák.

— **Kinai kaland.** A napokban a sétatéren élénk csoportosulás volt. A nép egy elcsigázott, messzi utról érkezett torzonborz alakot állott körül, a ki az érdeklődő hallgatónak csabai dialektussal beszélt el, hogy messzi Kinából jő, ahol az európaiakat ölik, gyilkolják. Az elbeszélés egyre érdekfeszítőbb, egyre rénesebb lett. Csodás részletek hangzottak el a kinai vérföldről s a körülállók mindenről megfelekezve, egyre jobban csodálták az érdekes kinai menekültet. Eközben rendőrök is tüntek fel a láthatáron, amit az megsejtve, sietett befejezni elbeszélését s a következő pillanatban nagy gyorsasággal tünt el a csabai uton. A hallgató csoport lassankint magához tért s nem egy érdeklődő rémulten tapasztalta, hogy a tárczája, zsebórája s más zsebbeli aprósága teljesen hiányzik. Ez a rejtély is meg lett fejtve. A mig a kinai menekült érdekfeszítő dolgokat beszélt, — az alatt ismeretlen társa ahhoz dörzsölődött, aki legjobban ügyelt a mesterére. A két zsebtolvaj most a stiklin jót nevet. A közönség jól teszi, ha ezután a kinai eseményeket nem szemtanuktól hallgatja.

— **Papírospatkók.** Tudvalevő dolog, hogy a papírospatkók sokféle gazdasági célra használtak már eddig is. A legújabb haladás e téren abból áll, hogy már patkókat is készítenek belőle. Bizonyos Goldberg találta fel Weissenseeben. A papírospatkóknak állítólag az az előnyük van, hogy ruganyosságuknál fogva, midőn a ló lép, éppen

úgy tágulnak, mint a pata, a mi — ha igaz — nagy előnyük a vaspatkók fölött. Az új patkóknak állítólag sem a víz nem árt, a használat által nem csiszolódnak ki, hanem érdekesek maradnak. Szegezni a patkókat nem kell, mert úgy ragasztják oda a ló patájához.

— **Rablás.** Edelenyben ismét egy jól szervezett rabló banda üzi bűnös mesterségét. Tegnapelőtt Feldman Miksa ottani lakos házába éjnek idején betörték s onnan 800 korona készpénzt, több értékes tárgyat és sok ruhát raboltak el. A rabló banda tagjai közül Erős Károlyt, ki már több mint 15 évet ült börtönben a csendőrök elfogták.

x **Senki sem mulasztja el** cipőjébe rugalmas talp betétet tétetni a cipészszel. Bővebb a hirdetési rovatban. 3-3

x **A „Magyarország és a Külföld”** című képes honi folyóirat mely Kolozsvár sz. kir. várost ismerteti írásban és képen, nagy dícsérettel emlékezik meg Dunky fivérek cs. és kir. udvari fényképészekről is, a kiknek tudvalevőleg Kolozsvárott és Miskolczon vannak modern fényképészeti műtermek. Többek között ezeket írja: „Alig hisszük, hogy van valaki Erdélyben, a ki Dunky cégét nem ismerné, mert Erdélyben ma Duuky fiverek ezen a téren az első helyet foglalják el. Dunky fivérek, kik 1886-ban nyitották meg műtermüket, mely cégnek Dunky Ferencz és Kálmán a tulajdonosai, több műteremmel is bírnak, s nemrég Miskolczon is egy fényesen berendezett és a legmodernebb igényeknek megfelelő műtermet nyitottak, melyet direkt e célra építettek. — 1898-ban a cég a cs. és kir. udvari czímmel lett kitüntetve és több kiállításon elsőrendű kitüntetésben részesült. A legtöbb erdélyi mánás és es gentry családoknak fényképészei s a milleniumi országos kiállítás alkalmával Ő Felsége élő szavakban adott kifejezést legfelsőbb elismerésének”. Így ír a fent nevezett ujság, mely számos reprodukciót tesz közé a Dunky cég által felvett képekről. 1-1

Női-, férfi- és gyermek-fehérművek legjobban és legolcsóbban vásárolhatók Barta Jenő előnyösen ismert nődivat- és vászon-áruházában Miskolcz, Széchenyi-utca 96. szám. 3-3

x **Rosenberg Gyula vászon és fehérnemű üzletében (Szinház-épület) legnagyobb választékban és legolcsóbb szabott áron kapható mindennemű fű- és leánygyermek kész fehérneműk.**

x **Lábizzadás ellen kitűnő hatású hintőpor egy doboz 30 kr. — Egészségi gyermekhintőpor a kipállás megakadályozására, kiváló deszinficiáló hatású, egy doboz 35 kr. — Gyermek mosó szappan egy drb 25 kr. — Irrigátorok, gummi cikkek, kötszerek s minden a droguista szakmába vágó cikkek kaphatók szabó Béla gyógyáru- és illatszer-üzletében, Miskolczon.** 8-

CSARNOK.

Boglár Verus.

Hajnali három órát ütött a itemplom tornyában az óra a mikor egy legény leszurta a vetélytársát

Két legény szerette a kékszemű Boglár Verust, s ez a korcsában tudódott ki előtűk, a mikor mámoros fejfel elarultak egymásnak szeretőjüket.

Még setét volt a faluban, csupán a tokaji hegy felől látszott az ég alján az a szürke homály, mely a virradásnak a csirája, mikor a falu délczég legénye ott feküdt véresen a korcsma ajtóban. Suttogó szörnyűkődő és siránkozó alakok álltak a holttest körül, míg egyszer csak egy szekér állott meg mellettük, s egy jajgató ember ugrott le róla; fölemelte reszkető kezekkel a drága holtat, — tulajdon fiát — aztán a lovak közé csapott, melyek gyorsan száguldtak végig, a némának látszó utcán; s gyorsan maradtak el a fekete, busan hajlongó akác-fák a szekér után . . .

Mire kivilágosodott, már az egész falu tudta, hogy Fehér Józsi megölte hajnalban Kassai Pesta, mert az merete szeretni, a kit ő már kicsiny kora óta szeretett.

Sörű felhők bolyongtak a falu felett, komor külsőt adtak a szép fehér házikóknak, s a lombos fákból sorfalat álló utcáknak; s az itt-ott szállingózó alakok arcán, nagy elfogultság uralkodott. A három nagy harang is megkondult a sugár toronyban, s az összeolvadt hangban különös fájó hangot vélt hallani a falu népe, a »harang sirást«, mint a hogy azt nevezni szokták.

A megölt, s a már ravatalra tett legény szüleinek házában sok asszony volt egybegyűlve, kik nagy siránkozással tárgyalták a hajnali eseményt, minőt még a falu legöregebbje, a 97 esztendősi Kati néni sem ért meg életén keresztül.

A bíró háza előtt pedig csak úgy hemzsegett a népség; tódult oda a falu apraja, nagyja, hogy lássa a gyilkost, a ki vasraverden, földre szegzett szemekkel ült a földön. A bíró erélyes beszéde a néphez, a gyilkos mormogása, vadul villogó szeme, s az őt átkozó asszonyok kiabálása, mind-mind olyan jelenség volt, a mi egyre jobban oda csődítette a népet.

Boglár Verusék, kiknek ép átellenben volt a házuk, szintén ott voltak a tömegben, csupán Verus nem mert velök kijönni, mert azt hitte, hogy a falu a szívébe lát és akkor . . . Mert csak is ő a főbűnös, minek bolondított két legényt egyszerre?

Ő miatta halt meg Fehér Józsi s ő miatt türi most a gyalázatot Kassai Pesta, ő hazudta ép most az anyjának, hogy fáj a feje, hogy beteg és nem bír kimenni a bíró háza elé.

Hanem, mikor szülei magára hagyták Verust, akkor kitudott menni az udvarra, s tudta nézni a palánk hasadékan át, a gyülekezetet! Szeme az ő Pistáján volt, a kit jobban szeretett Fehér Jósánál, nézett . . . nézett . . . Egyszerre csak kocsi zörrenés zaja ijeszté föl nézéséből, s látja, hogy két szuronyos csendőr ül a kocsin.

— Irgalom Istene, Ezek Pestáért jönnek, suttogá a leány remegve.

Ugy van, a gyilkosért jöttek a csendőrök. Feltették a kocsi a legényt, s most már onnan hallgatta a Barcsákné beszédét, a mint a tömegben szónokolt:

— No . . . Kassai familia! . . . Te ugyan dicsekedhetsz a rokonai ágazattal! . . . Azután a legény felé fordult: »Ugyan te Pesta, kellett ez neked he? . . . Te gyilkos betyár vagy, téged megtagad az anyád!? No . . .

szólt az asszonyokhoz, nem mondtam-e én kendeknek, hogy ebből a fiúból nem lesz becsületes ember soha, meglátszott már ez rajta kiskorában!

— Ugy van, komámasszony, válaszolt a beszédre a nyeltes Kondásné, az apja is ott halt meg s tömlöczbe, ez is majd ott gebbed meg . . . No, igaz az, hogy az alma nem esik messze a fájától! . . .

Hát én nem mondtam-e mindegy a mióta a fiamat leitatta pálinkával, hogy ezzel a fiuval még rossz lesz! Igaz-e asszonyok? mondá egy harmadik.

— Igaz! . . .

— Nem is közénk való! . . .

— Nem-nem!

— Olyan csunya fajzat, égett kemény!

— Olyan!

Még tovább is tartott volna a sok gonosz megjegyzés, ha a kocsis a lovak közé nem csap. Erre megindult a kocsi Pestával.

Ekkor már Verus is kiállt a kapuba s onnan nézte sirva-riva, a mint vitték a szeretőjét. A kocsi valamiért megállott, Kassai véletlenül visszanézett, s tekintete találkozott Veruséval, ki miatt ő most szenved a meggyaláztatását. Visszakiáltott: »Boglár Verus verjen meg az Isten!«

Azonban a gyilkos fejében újra más gondolat villant föl s még egyszer visszakiáltott: »Vissza szívom az átkomat Verus, nem átkozlak . . .

Miattad kerültem gyalázatba . . . Ne merj kivülem mást szeretni, míg én oda leszek, mert ha megcsalsz, oda küldlek, a hová Fehér Józskát küldtem. Ha hűséged kitart addig, úgy áldjon meg az Isten, de ha megcsalsz, majd én aldalak meg! . . .

Verus tántorodva menekült a rettenetes szavak elől az udvarra; a nép most mindent megtudott a gyilkos szavaiból s míg egyik része a tömegnek szidta a leányt, addig a másik rész ellenezte, hogy egy gyilkoshoz kösse magát. Végre hosszas kotyavetyélés után hazavonult a nép, s pár nap múlva szajról-szájra adták a Verus új titkát a pletyka erős támaszai, milyenek pl. Barcsákné, ennek a komaasszonya és a tenyeres-talpas Zsuzsó, a ki az urától elvállva éli világát.

De mivel falun minden csoda három napig tart, három nap múlva ez is abba maradt, a legényt eltemették. Egy pár hónap múlva azt kezdték beszélni, hogy Verushoz legény jár minden este.

Ugyanis Barcsákné asszonyom, a midőn egy este kötő alá tartott pálinkás üvegecskével a korcsmába indult, észrevette, hogy a Boglárék kapujokban egy legény ült s Verus feje ennek vállán pihent. No! egyéb se kellett!

Még az este tudta a falu negyede, hogy Verushoz legény jár.

Megint volt mit tárgyalni, a falunak megvolt a maga ujsága.

Ezentul, ha Verust látták az utcán libát hajhaszni, már nótát is énekelgettek utána a háta megett:

Boglár Verus, Boglár Verus, mit tettél?

Kassai Pesta helyett mást szerettél!

Nem engedi neked azt a jó Isten,

Sem a földön, sem a magas menyekben.

Verus eleinte sirva futott haza a csufnóta hallatára, de később már egészen megszokta.

Egy pogai legény járt a leányhoz, úgy beszéltek az asszonyok, ennek a legénynek a fejét tele beszélte a lány, hogy csak szeresse őt, nem lesz semmi baj, ne féljen, sokszor meg egészen fitymálva mondta: utóvégre is ahhoz megyek férjhez, a kihez én akarok. Pesta már ugyanis elfelejtett engem.

Ugy is lett, egymáséi lettek, boldogok voltak, csak azért Verus szíve mindég meg-megdobbant, a midőn Pesta hazajövetelére gondolt . . .

Később aztán az eszta ijedelmait legyőzte mindig azzal, hogy a kinek már két gyermeke van, az már nem kell egy legénynek olyan nagyon.

Nyolcz esztendeig ült Pesta a tömlöczben, távol szülőtt falujától. A börtön levegője nem használ senkinek s a daliás legényt megviselte ez a hosszú idő, de azért nem halt bele, kitöltötte a fogságot s testben, lélekben megtörve, haza felé vette az útját, azon töprenkedve, hogy szereti-e őt még Verus?

Ő még csak nem is sejtette, hogy Verus már régen a másé.

Mikor hazaért a faluba, nyájasan köszöntötte a falubelieket s most már a faluvégi kopott szt. János szobra előtt is megemelte a kalapját, mit azelőtt soha nem tett meg, olyan szelid volt, mint egy bárány, felkereste az ösmerősöket, mivel szülei nem voltak már az élők sorában, ment-ment, miglen oda ért ahhoz az ösmerős házhoz, a honnan egyszer Verus nézte őt, mikor a csendőrök vitték. Most is állt ott valaki — egy vén asszony, a kiből Pesta Verus édes édes anyját ismerte fel. Köszönni akart, de megelőzte az asszony; te vagy az . . . Pesta? . . .

— Én volnék . . . kedves Borcsa néni.

A börtönből jövök. Letőtöttem a hosszú időt. Most csak Verusról beszéljék kend. Hol van, mit csinál? . . .

— Verus, már 6 esztendeje mult most szilváéréskor, hogy férjhez ment, két szép gyereke is van a lelkemnek. Bizony Hajdu Imre vette el, szép, jó ember.

Pesta keble majd szét repedt, olyat iélegzett fájdalomában, szemét állatias vadság borította el, aztán rohant Hajduékhoz, tudta jól hol lakik, hiszen valaha barátja volt. Bement a kapun, aztán belépett a pitarba, Verus lisztesen ép azon pillanatban tolt be a kenyerét egy lapáton a kemenczébe.

Meglátta Pestát, kinek véstjósó tekintetétől annyira megijedt, hogy rögtön szörnyet halt. Pesta vadul vigyorogva mondta: »a sors végzett helyettem, megfogta az átkom a leányt.«

Nagy Jenő.

Közgazdaság.

Hogyan keletkeznek az új gyümölcsfajok.

II.

Manapság már rengeteg a kitünőbbnél kitünőbb gyümölcsfajnak a száma ugyannyira, hogy azoknak még a neve is vastag köteteket tesz ki. Csupán körte több van 12 ezernél s alma még tán ennél is több,

ugyannyira, hogy a nemes fajok félelmesen megsaporodott száma manapság megnehezíti a közülök való választást.

És ez a rengeteg nagyszámu gyümölcs nagyrészt csak a legújabb időben a 18-ik század végén és a 19-ik század folyamán keletkezett.

Minden tudományt csak lángész visz előre s ugyancsak ez volt sorsa a gyümölcészészetnek is.

A 18-ik század végén született az a férfi, ki hivatva volt az új gyümölcsfajok keletkezésének titkát megfejteni s a természeti törvények felfedezésével az új fajok előállításának hatalmas lökést adni. Ennek a férfinak neve Van Mons volt.

Van Mons Belgiumban, a löweni egyetemen a vegytan tanára volt. Már kora fiatalágában 15 éves korában kezdett foglalkozni rózsák magvainak vetésével, hogy ez uton új és szebb rózsaváltozatokat nyerjen.

Később gyümölcsfákra is kiterjesztette a magvetést, főképp azért, mert rájött arra, hogy azok a gyümölcsfajok, melyeket az emberek évszázadokon át csakis oltás útján szaporítottak, elbetegesedtek, terméketlenekké lettek és így tenyésztésre nem nagyon voltak érdemesek.

Van Mons ennek az elbetegesedésnek és terméketlenségnek okát az illető gyümölcsfaj elvényülésében kereste. Ugy is van, mert mint az embernek, úgy a gyümölcsfának is, hogy úgy szóljunk, megvan a maga születése, gyereke, ifju, férfikora, aggkora és halála.

A gyümölcsfa megszületik akkor, mikor a magból kikél, gyermeksége és ifjusága arra az időkorra esik, mikor élénk növekedésben van, de a még nem termelt, férfi korát a termés beköszöntése jelzi s ez tart addig, míg a fa ágai elvényülnek, kérge elbetegesedik termékenysége kezd kissebbedni, a mi már az aggkor jele és megelőzője a gyümölcsfa halálának.

Csak hogy a magrólkelt gyümölcsfa életét az oltással századokig meghosszabbíthatjuk, a mi könnyen érthető, mert a vadoncra oltott nemes faj nem a maga, hanem a magról kelt vadonc életét folytathatja, következésképp van ifjusága, férfi vagy termő kora stb. S minthogy oltással a fajt a végtelenségig szaporíthatjuk, ugyanabból a fajtából állíthatunk elő egymás mellett fiatal, termő és előregedett fákat is, tehát olyanokat, hol együtt van „mult jövő és jelen“ vagyis képviselve van ugyanazon fajnak ifju, férfi és aggkora, akár pár őnyi területen.

Az oltás a nemes faj életét megnyújtja, mert a vadonc fiatal erőteljes gyökérzete több táplálékot képes a ráoltott nemesnek

— szerezni, mint a mennyire képes volna a maga több évszázados elvényült gyökere. Sajátságos egy viszony áll fenn az oltott fában, t. i. két fából van összeállítva egy növény egyén. A beoltott vadonc levelet, törzset, ágakat nem fejleszt soha, viszont a nemesnek hiányzik a gyökere, melyet a vad ad neki kölcsön. S a táplálkozás is egészen kölcsönös. A vadonc felveszi a talajból a vizet, a fehérye képzéshez szükséges sókat, ezek átalakulnak a nemes vegykonnyáján, a levelekben rendez anyagokká s egy részük aztán így feldolgozva szerves anyagnak megint visszakerül a gyökérbe, növeszti és táplálja azt. A táplálkozás a vad és nemes faj között tehát kölcsönös s ebből megérthető, hogy miért nyújtja az oltás a nemes faj életét. Egy részt megfiatalítja; fiatalágát hogy ugyszoljunk, visszavarázsolja az oltás a nemes fának; másrészt erőteljesebb szervvel pótolja annak elvényhedett szervét a vadonc erőteljesebb gyökérében. Tehát a gyökér kicserélés valami olyan viszonyt eredményez mintha egy öreg ember gyomrát egy fiataléval kicserélhetnők. Ám mindez még sem zárja ki az oltott fa elvényülését, minthogy az ő tulajdon képeni ifjusságát a magból való kikelés és nem az oltástól kezdve

számítható. Az oltás a faj elvényülését meg nem akadályozhatja, annak be kell idővel következni nem csak az oltott fára de magára a gyümölcs fajra nézve is. Mert hiába pótoljuk az elvényhedett gyökert az oltásban újabbal; vénül a nemes fa, levélzete, kérge, vénülnek a szövetek s ezeket már nem pótolhatjuk. (Folyt. köv.)

Hirdetmény.

Az 1900. évre szóló hadmentes díj ösztönzési és kivétési lajstrom a m. kir. pénzügyigazgatóság által érvényesítve hivatalunkhoz áttételt; — ennél fogva az 1883. évi 60977. sz. pü. miniszteri rendelet 13. § a II. 5. pontja értelmében 1900. évi augusztus hó 4-től 12-ig terjedő 8 napi közszemlére azon hozzáadásal tétetik ki, hogy az hivatalunknál a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthető s a netaláni fellebbezést a kivétési lajstromnak közszemlére kitűzött nyolcz napi határ időnek lejáratától számított 15 nap alatt a m. kir. pénzügyigazgatóságnál a közigazgatási bizottsághoz leendő juttatás végett beadhatja.

Miskolcz, 1900. augusztus hó 3-án.

Miskolcz város adópenztári hivatala.

Cs. és kir. udvari fényképészet.

Miskolcz, Városháztér 5. szám.

Felső-Magyarország legmodernebb fényképészeti műterme.

DUNKY FIVÉREK

cs. és kir. udvari fényképészek.

Műtermek: MISKOLCZ, Városház-tér 5. KOLOZSVÁR, Főtér 10.

Egészen ujonnan emelt épület

kizárólagosan fényképészeti célokra.

Legkényesebb igényeket is kielégítő hibátlan munka, tiszta korszerű kivitellel. Elvállalnak a fényképészetbe vágó összes munkákat, csoport és tableaux képeket, nagyításokat, utánrendeléseket, régi lemezekről stb. a legkisebb alaktól egész életnagyságig.

Felvételek rossz idő esetén is egész napon át eszközölhetők.

Nagyításokat bármely kis képről elvállalunk minden nagyságban, tiszta, élethű kivitelen, elegáns kiállításal.

Kolozsvári műtermük Erdély legnagyobb és legtekintélyesebb műterme.

Kitűntetve a londoni, párisi, bécsi budapesti és más kiállításokon aranyérmekkel és érdemkeresztekkel.

1—*

KARDOS JÓZSEF könyv-, zenemű- papir- és írószerkereskedő.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy helyben, Széchenyi-utca 91. szám alatt (Máhr Károly ur házában)

KARDOS JÓZSEF

törvényszékiileg bejegyzett cég alatt egy, a mai kor minden igényeinek megfelelően berendezett

könyv-, zenemű-, papir- és írószerkereskedést nyitottam.

Szem előtt tartván megyénk és városunk naponként emelkedő irodalmi szükségletét, üzletemet akként rendeztem be, hogy úgy a bel-, valamint a külföldi irodalom jelesebb, ugyszintén a legújabbban megjelent termékeit állandóan raktáron tartván, a legkényesebb követelményeknek is megfelelhessenek.

A magyar és német classikusok, szépirodalmi munkák, diszművek, imakönyvek, ifjusági iratok, szakmunkák, nevezetesen: jogi, orvosi, technikai, mezőgazdasági, katonai, stb. stb. nagy választékát bocsájtom a t. vevőközönség szives rendelkezésére.

Az összes létező folyóiratok, divatlapok, hírlapok megrendelését a legpontosabban eszközölöm és házhoz szállítom.

A papirok különféle nemeiből, diszes levélpapirokból, ügyvédi és községi nyomtatványokból, irodai és rajzszerkekből nagy és választékos raktárt tartok.

Szükségesnek tartom üzletemet, mint legolcsóbb beszerzési forrást a t. szülők szives figyelmébe ajánlani a közeledő iskolai évad alkalmából.

Sok évi tapasztalataim, melyeket a főváros legelőkelőbb cégeinél volt alkalmam megszerezni, reményt nyújtanak arra nézve, hogy azokat a t. vevőközönséggel szemben értékesítve, üzletemet pártfogásra és támogatásra méltóvá emeljem.

Czégemet szives jóindulatába ajánlva, vagyok mély tisztelettel

Kardos József.

Újdonságok, divatlapok, zeneművek, megjelenés után azonnal kaphatók.

Üzleti könyvek, irodai berendezések, papir- és írószerek nagy raktára.

STEAROPTINUM (Olaj-sebtapasz.)

Bámulatos gyorsan gyógyító olaj sebtapasz, a mely egyetlen a maga

nemében s egy régi család titka.

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve,

biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja bármily sebeknél: **vágás, zuzódás, égés, fagyás**, mindenféle **kelevény**, a **női emlők gyuladása és gyúlése**, a **titkos betegségek, kiütések** stb.

Egy adag ára használati utasítással együtt **2 korona**.

A hatásért kezeséget vállal, a mi ha elmaradna, a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum“ labororiuma.

A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum“ labororiumában: 8-20

Budapest, VII. ker. Mexikói-ut 88. szám II. em. 25. ajtó.

Korszakos találmány!!

UJ! Lábbeli rugalmas talpfelülettel UJ!

Megszűnik minden lábfájás, lábizzadás, nehéz járás és a lábbeli kitiprása.

Magyar szabadalom 17396. sz. a., Francia szabadalom 292363. sz. Angol szab. 23214. sz. a. Osztrák és német szab. bejelentve.

A találmány főlényegét az képezi, hogy a lábbelinek talpa rugalmassá van téve, anélkül, hogy ezáltal a járás biztonságát legkevésbé is gátolná.

A járást sokkal könnyebbé teszi; kellemes, csendes és puha járást biztosít az egészség előnyére. Lelépésnél megtalálja kényelmét a láb, mivel a rugó lenyomul, a cipő pedig kellő bőséget kap, a lábfelemelésnél pedig a lábbeli ránczot nem vet, valamint a lábbeli széttiprását is megakadályozza; a talp nem kopik rugalmasságnál fogva s így jelentékeny a megtakarítás is. Az izzadó lábaknak szintén előnyös, mert a rugalmas talp belésbe szükség esetén lyukak csinálhatók és a láb folyton levegőt nyer.

Ára egy párnak 1 korona. — Nagyobb vételnél megfelelő engedmény. 4-20

Kapható Miskolcson: **Gelmann Mór** Széchenyi-utczai, **Grünwald Jakab** Hunyad-utczai bőrkereskedésében, a **miskolczi bőripari szövetkezetben** és minden nagyobb cipész-üzletben.

Főraktár: **SIKORSZKY GYULA, MISKOLCZ**

Nagy

butoreladás!

Rendkívül olcsó árak!

JELINEK B. A. és FIA

butoráruházában

Budapest, VII. Kerepesi-ut 8. sz.

Földszinti helyiségek. 1-3

PÖSTYÉN

(Budapestről 3 1/2 óra)

hirneves

ISZAPFÜRDŐI

a modern kor színvonalán álló legtekintélyesebb berendezésűek.

Ugy **JUTÁNYOS ÁRAK**, mint kényelmi eszközök tekintetében vetekedik a külföld valamennyi fürdőivel.

Csúsz-, köszvény-, neuralgiában (Ischias) szenvedők kérjenek prospectust a fürdőigazgatóságtól.

➔ Csak nőket érdekelhet e szenzátiós felfedezés! ➔

„AFRODITIN“

meiliszépítő, a háremhölgyek csodáhatásu laurus-írja, mely visszavarázsolja a női kebel elveszett ifjúi üdeségét, ruganyos teltségét. A testhört hárszony lágyságúvá és selyemfényűvé varázsolja. Ezen csodáhatásu ír gyógynövényekből készül, tehát semmiféle ártalmas anyagot nem tartalmaz. Egy tégely ára használati utasítással **4 korona**. **Törvényesen**

védve. A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum“ labororiumában.

4-20

BUDAPEST, VII. kerület, Mexikói-ut 88. szám.

Nyomatott Szelényi és Társa könyvnyomdájában Miskolcson.